

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 110

van **STEVEN VANDEPUT**

datum: 16 januari 2020

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Afvalintercommunales - Gebruik van tegoedzakken

In de afvalintercommunale Limburg.net (Limburgse gemeenten en Diest) werken 30 van de 43 gemeenten met een systeem van tegoedzakken voor het restafval. Dit systeem houdt in dat in het bedrag dat een gezin jaarlijks aan afvalbelasting betaalt, er een aantal vuilniszakken voor restafval zijn inbegrepen. Dat aantal (en het bedrag dat daarvoor betaald dient te worden) is afhankelijk van de samenstelling van het gezin. Deze vuilniszakken kunnen dan worden afgehaald bij de gemeente of in bepaalde handelszaken. Elk gezin betaalt dus voor die vuilniszakken via de afvalbelasting maar toch werd er in 2019 in Limburg 10 procent niet opgehaald. Dat was goed voor 598.000 euro.

1. Kan de minister een overzicht geven van de Vlaamse gemeenten waar met het bovenvermelde systeem van tegoedzakken wordt gewerkt? Graag telkens onderverdeeld per afvalintercommunale en vermelding van de afvalbelasting die hier tegenover staat.
2. Kan hij per Vlaamse gemeente waar met dit systeem van tegoedzakken wordt gewerkt, melden hoeveel procent van de betaalde vuilniszakken niet werden afgehaald (+ equivalent in euro) in 2018 en 2019?
3. Kan hij, per Vlaams gemeente, het overzicht geven van wat er met het bedrag, dat door de afvalintercommunale bespaard werd door deze niet afhaling, gedaan werd?
4. Wat zijn volgens de minister de redenen van niet-afhaling door de inwoners?
5. Heeft hij weet van gemeenten die willen overstappen naar het systeem van tegoedzakken? Zo ja, dewelke?
6. Heeft hij weet van gemeenten die willen afstappen van het systeem van tegoedzakken? Zo ja, dewelke?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 110 van 16 januari 2020

van **STEVEN VANDEPUT**

1. Om uw vraag te beantwoorden, heb ik navraag gedaan bij OVAM en bij Interafval. Uit hun gegevens blijkt dat Limburg.net de enige afvalintercommunale is waar met een systeem van tegoedzakken gewerkt wordt.

Op 1 juni 2012 verving het Materialendecreet en Vlarema het Afvalstoffendecreet en Vlarea. Het Materialendecreet bevat onder andere een aantal belangrijke passages over het harmoniseren en innen van gemeentelijke afvalbelastingen. Gemeenten hebben cf. artikel 26 van het Materialendecreet sindsdien ook de mogelijkheid om de inning van de gemeentelijke afvalbelastingen over te dragen aan haar verzelfstandigde entiteiten zoals een afvalintercommunale. Dit is geen verplichting: het blijft de vrije keuze van de gemeenteraad of ze van deze mogelijkheid gebruik wil maken.

Navraag bij Limburg.net heeft bevestigd dat de organisatie aan haar 43 aangesloten gemeenten de mogelijkheid biedt om een uniforme kohierbelasting te stemmen en daarna ook de inning ervan te delegeren aan haar intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Aangezien elke burger, hoe goed men ook sorteert, onvermijdelijk huisvuil heeft, blijft de raad van bestuur van de opdrachthoudende vereniging Limburg.net bij de keuze om een quotum huisvuil aan te rekenen in de afvalbelasting. Op deze manier draagt elke burger op een gelijke manier bij, ook degenen die het systeem ontwijken (bv. sluikstorten, sluikstoken, huishoudelijk afval meegeven met bedrijfsafval enz.).

Alle gemeenten bij Limburg.net doen dit uniform in die zin dat:

- de hoeveelheid quotumzakken per gezinssamenstelling identiek is
- de waarde van de aangerekende quotumzakken identiek is

In 2018 hebben 31 gemeenten die met zakken werken het aanbod van Limburg.net aanvaard en de modelreglementen in de gemeenteraad goedgekeurd. In 2019 waren dat 30 gemeenten. Deze 30 gemeenten zijn vermeld op de website van Limburg.net: <https://limburg.net/in-de-kijker/haal-uw-huisvuilzakken-2019-af>.

2. Limburg.net bezorgde mij de volgende gegevens voor 2018:

Gemeente	Percentage niet afgehaald 2018	Aantal niet afgehaalde grote rollen	Aantal niet afgehaalde kleine rollen	Kostprijs rollen: totaal in euro
Alken	7,63%	440	365	€ 7 781,25
Beringen	8,07%	1968	1386	€ 33 262,50
Borgloon	5,88%	298	298	€ 5 587,50
Bree	10,95%	918	697	€ 15 831,25
Diepenbeek	8,93%	776	745	€ 14 356,25
Diest	11,73%	1392	1228	€ 25 075,00

Genk	13,02%	3451	3593	€ 65 593,75
Halen	7,46%	338	321	€ 6 231,25
Ham	7,93%	486	328	€ 8 125,00
Hamont-Achel	9,43%	759	505	€ 12 643,75
Hasselt	17,12%	5627	6418	€ 110 450,00
Hechtel-Eksel	7,98%	570	344	€ 9 275,00
Heers	9,58%	361	277	€ 6 243,75
Herk-de-stad	7,70%	502	421	€ 8 906,25
Herstappe	11,43%	4	5	€ 81,25
Heusden-Zolder	7,72%	1224	1038	€ 21 787,50
Hoeselt	9,67%	443	339	€ 7 656,25
Houthalen-Helchteren	7,35%	1110	853	€ 19 206,25
Kortesseem	7,06%	300	246	€ 5 287,50
Leopoldsburg	10,59%	857	733	€ 15 293,75
Lommel	10,36%	1845	1400	€ 31 812,50
Lummen	6,62%	514	366	€ 8 712,50
Maaseik	12,37%	1416	1409	€ 26 506,25
Neerpelt	9,07%	819	664	€ 14 387,50
Nieuwerkerken	6,49%	236	193	€ 4 156,25
Overpelt	9,06%	736	597	€ 12 931,25
Peer	10,04%	801	705	€ 14 418,75
Riemst	9,37%	702	697	€ 13 131,25
Sint Truiden	11,16%	1742	2270	€ 35 962,50
Tessenderlo	10,00%	938	857	€ 17 081,25
Tongeren	8,74%	810	1112	€ 17 075,00
Zonhoven	11,12%	1275	934	€ 21 775,00
Gemiddelde	10,57%			€ 616 625,00

Limburg.net bezorgde mij de volgende gegevens voor 2019:

Gemeente	Percentage niet afgehaald	Aantal niet afgehaalde grote rollen	Aantal niet afgehaalde kleine rollen	Kostprijs rollen in euro
Alken	6,41%	346	333	€ 6 406,25
Beringen	8,75%	2128	1541	€ 36 231,25
Borgloon	6,19%	308	329	€ 5 906,25
Bree	9,53%	771	650	€ 13 700,00
Diepenbeek	7,22%	575	655	€ 11 281,25
Diest	12,29%	1414	1309	€ 25 856,25
Genk	12,09%	3026	3449	€ 59 381,25
Halen	7,20%	328	305	€ 6 006,25
Ham	8,08%	500	339	€ 8 368,75
Hamont-Achel	8,13%	564	513	€ 10 256,25

Hasselt	15,69%	4924	5901	€ 98 431,25
Hechtel-Eksel	9,36%	644	422	€ 10 687,50
Heers	6,57%	246	208	€ 4 375,00
Herk-de-Stad	7,18%	456	405	€ 8 231,25
Heusden-Zolder	8,54%	1401	1173	€ 24 843,75
Hoeselt	9,96%	409	364	€ 7 387,50
Houthalen-Helchteren	7,97%	1249	912	€ 21 312,50
Kortesseem	6,30%	222	253	€ 4 356,25
Leopoldsburg	10,03%	735	760	€ 13 937,50
Lommel	10,57%	1920	1422	€ 32 887,50
Lummen	7,05%	595	406	€ 9 975,00
Maaseik	10,90%	1359	1150	€ 24 175,00
Nieuwerkerken	6,25%	213	187	€ 3 831,25
Peer	8,77%	714	600	€ 12 675,00
Pelt	9,75%	1659	1382	€ 29 375,00
Riemst	9,63%	702	705	€ 13 181,25
Sint-Truiden	10,90%	1604	2296	€ 34 400,00
Tessenderlo	10,55%	1040	882	€ 18 512,50
Tongeren	9,07%	919	1114	€ 18 450,00
Zonhoven	11,99%	1394	1011	€ 23 743,75
Gemiddelde	10,29%			€ 598 162,50

- Ik heb hiervoor informatie opgevraagd bij Limburg.net. Een gemeente moet de gemeentelijke afvalbelastingen berekenen vertrekkende van de werkelijke kosten (artikel 5.1.1 Vlarema). Dat is een verplichting die ingegeven wordt door de Europese kaderrichtlijn afval. Het Vlarema somt daarvoor in artikel 5.1.3 een aantal essentiële kosten op waar de gemeente rekening mee moet houden, zoals de aankoop van afvalzakken of -containers, de huis-aan-huis inzameling van afval en het beheer en onderhoud van de recyclageparken. Mensen die geen gebruik (willen) maken van bepaalde diensten (bv. geen groenafval, nooit naar containerpark, geen vastgebonden asbestcement geleverd, ...) dragen niettemin solidair bij aan de kosten die verbonden zijn aan het gemeentelijke afvalbeleid en de zogenaamde zorgplicht. Dus ook de zakken die niet werden afgehaald dragen op die manier bij tot het beheersbaar houden van de werkelijke afvalkosten bij Limburg.net. Bij Limburg.net vermeldt de in 2018 goedgekeurde jaarrekening dat de Bedrijfsopbrengsten 74.901.357 euro bedroegen. Het niet afgehaalde quotum huisvuilzakken (600.000 euro) vertegenwoordigt met andere woorden 0,8% van de opbrengsten.
- Ook voor deze deelvraag ontving ik informatie van Limburg.net. Voor deze opdrachthoudende vereniging is dit al enige tijd een beleidsvraag en zij lieten dan ook een kwalitatieve bevraging uitvoeren door een onafhankelijk onderzoeksbureau bij de gezinnen die hun quotum in 2018 niet hadden afgehaald.
Bij de respondenten uit een gemeente met huisvuilzakken valt het sterk op dat 62% beweert toch zijn zakken te hebben afgehaald.
Dit fenomeen doet zich sterker voor bij respondenten die in een huis wonen dan respondenten die in een appartement wonen. De enige verklaring hiervoor is dat ze vergeten zijn om in 2018 hun quotum af te halen. Zo geeft 38% "vergeten af te halen" aan als reden van niet-afhaling. 32% van de ondervraagden gaven als reden aan nog een overschot op de rollen van de voorgaande jaren voor het niet afhalen van het quotum.

Ten slotte geeft 28% aan steeds zijn huisvuilzakken rechtstreeks te kopen en 11% dat ze geen idee hadden dat ze recht hadden op een quotum.

Respectievelijk 9% en 8% geven aan dat hun afval wordt opgehaald door een privéfirma of dat ze een regeling hebben via de syndicus op hun appartement.

Louter ter informatie werd de vraag eveneens gesteld bij gezinnen die nooit hun container hebben gebruikt dat jaar (vergelijkbare percentages met de hoeveelheden die de zakken niet hebben afgehaald). Opvallend daarin is dat meer dan 50% aangeeft dat ze, ook al weten ze dat ze recht hebben op een quotum, hun container bewust niet aanbieden. Als alternatieve oplossing voor hun afval geeft 26% aan dat ze hun afval meenemen naar het werk of familie, 23% brengt het naar het recyclagepark (wat toen zeker niet mocht), 17% heeft een privéophaler en 13% heeft op hun appartement een regeling via de syndicus. Dit zijn oplossingen die, cf. de Vlaamse wetgeving, eigenlijk niet zijn toegelaten.

5. In 2020 treden 3 nieuwe gemeenten toe tot het systeem voor Limburg.net: Gingelom, Voeren en Zutendaal.
6. In 2019 is één gemeente (Herstappe) vrijwillig uit het systeem gestapt voor Limburg.net en zal deze gemeente de werkingsbijdrage aan de opdrachthoudende vereniging op een andere manier moeten gaan financieren. Concreet is er door Limburg.net beslist, tijdens de jaarlijkse evaluatie van het systeem, dat in de directe inning voor 2020-2021 de quotumzakken behouden blijven. Later zal er een nieuwe evaluatie worden voorgelegd aan de gemeenten.